

D. Emisná činnost' NBS

a peňazný obeh

1. EMISIA SLOVENSKÝCH PEŇAZÍ

V roku 1995 vydala Národná banka Slovenska bankovky v nominálnej hodnote 5000 Sk a 200 Sk a uzavrela tým rad slovenských papierových peňazí. Nové bankovky s motívom Milana Rastislava Štefánika na 5000 korunovej a Antona Bernoláka na 200 korunovej bankovke sa vyrobili v nemeckej tlačiarňi cenín Giesecke & Devrient Mnichov a rozšírili počet papierových platidiel v hotovostnom peňažnom obehú na sedem. V súlade s potrebami peňažného obehú v kanadskej tlačiarňi cenín BA Banknote a anglickej tlačiarňi cenín Thomas De La Rue zabezpečila dotlač bankoviek v nominálnych hodnotách 20 Sk, 50 Sk a 1000 Sk (vzor 1995).

V súlade s emisným plánom vydala Národná banka Slovenska pri príležitosti výročí významných udalostí päť pamätných strieborných mincí, ktoré vyrobila Mincovňa Kremnica, štátny podnik.

Pamätné mince vydané NBS v roku 1995

Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú minca pripomína	Počet vydaných mincí		Vyhláška NBS
		celkom	z toho PROOF	
500 Sk	Ochrana prírody a krajiny Národný park - Slovenský raj	29 900	2 400	8/1995 Z.z.
200 Sk	200. výročie narodenia Pavla Jozefa Šafárika	26 500	1 500	88/1995 Z.z.
200 Sk	100. výročie narodenia Mikuláša Galandu	26 500	1 500	120/1995 Z.z.
200 Sk	Rok ochrany európskej prírody	30 000	2 000	168/1995 Z.z.
200 Sk	100. výročie začatia prevádzky prvej električky na Slovensku v Bratislave	27 600	1600	185/1995 Z.z.

1.1. Hotovostný peňažný obeh

Vydaním bankoviek nových nominálnych hodnôt 5000 Sk a 200 Sk zracionalizovala Národná banka Slovenska štruktúru bankoviek v obehú, čo sa priaznivo prejavilo v podiele bankoviek nominálnych hodnôt 1000 Sk, 500 Sk a 100 Sk na obežive. Potreby hotovostného peňažného obehú sa zabezpečili v plnom rozsahu na celom území SR a nevyskytli sa žiadne problémy a poruchy v hotovostnom peňažnom obehú.

	Obeživo - stav k 31.12.1995		Podiel v %		Index rastu v %	
	počet (ks)	hodnota (Sk)	počet (ks)	hodnota (Sk)	počet (ks)	hodnota (Sk)
Bankovky spolu	85 425 707,0	38 920 767 175,0	100,00	100,00	107,11	127,06
5000 Sk	1 594 063,3	7 970 316 250,0	1,87	20,48	-	-
1000 Sk	22 377 742,3	22 377 742 250,0	26,20	57,50	102,33	102,33
500 Sk	9 799 897,8	4 899 948 875,0	11,47	12,59	86,09	86,09
200 Sk	2 968 088,5	593 617 700,0	3,47	1,52	-	-
100 Sk	22 961 314,0	2 296 131 400,0	26,88	5,90	96,65	96,65
50 Sk	8 950 622,5	447 531 125,0	10,88	1,15	110,44	110,44
20 Sk	16 773 978,8	335 479 575,0	19,63	0,86	114,57	114,57
Obehové mince	436 039 948,0	794 216 097,5	100,00	100,00	131,01	118,91
10 Sk	43 010 910,0	430 109 100,0	9,86	54,15	121,81	121,81
5 Sk	31 688 589,0	158 442 945,0	7,27	19,95	107,40	107,40
2 Sk	43 949 165,0	87 898 330,0	10,08	11,07	120,22	120,22
1 Sk	63 838 610,0	63 838 610,0	14,64	8,04	117,08	117,08
0,50 Sk	47 134 910,0	23 567 455,0	10,81	2,97	123,95	123,95
0,20 Sk	97 178 811,0	19 435 762,2	22,29	2,45	144,65	144,65
0,10 Sk	109 238 953,0	10 923 895,3	25,05	1,37	152,30	152,30
Pamätné mince	345 839,0	281 972 085,0	100,00	100,00	152,35	127,58
Spolu	521 811 494,0	39 996 955 357,5	100,00	100,00	126,40	126,89

V priebehu roka 1995 sa prijali opatrenia na zvýšenie vyradovania bankoviek neschopných ďalšieho obehu vo všetkých spracovateľských miestach NBS, čo sa prejavilo výraznejším množstvom zničených bankoviek predovšetkým v nominálnych hodnotách 100 Sk a 20 Sk.

Celkový stav obeživa k 31.12.1995 predstavoval 39 996 955 357,50 Sk vrátane pamätných mincí vydaných pred rokom 1993, pričom v obehu bolo spolu 521 811 494 kusov slovenských bankoviek a mincí. V porovnaní s rokom 1994 vzrástlo obeživo o 8 475 161 824,20 Sk (nárast o 26,9 %) a počet bankoviek a mincí o 108 994 186,50 kusov (nárast o 26,4 %). Vývoj obeživa v priebehu roka bol rovnomerný a nevykázal podstatnejšiu odchýlku s výnimkou decembra.

Vývoj obeživa v ks

	Stav		Podiel v %	
	k 31.12.1994	k 31.12.1995	k 31.12.1994	k 31.12.1995
Bankovky	79 752 285,5	85 425 707,0	19,32	16,37
5000 Sk		1 594 063,3		0,31
1000 Sk	21 867 822,8	22 377 742,3	5,30	4,29
500 Sk	11 382 704,0	9 799 897,8	2,76	1,88
200 Sk		2 968 088,5		0,57
100 Sk	23 756 591,8	22 961 314,0	5,75	4,40
50 Sk	8 104 221,3	8 950 622,5	1,96	1,72
20 Sk	14 640 945,8	16 773 978,8	3,55	3,21
Obehové mince	332 838 019,0	436 039 948,0	80,63	83,56
10 Sk	35 310 873,0	43 010 910,0	8,55	8,24
5 Sk	29 505 941,0	31 688 589,0	7,15	6,07
2 Sk	36 558 441,0	43 949 165,0	8,86	8,42
1 Sk	54 527 941,0	63 838 610,0	13,21	12,23
0,50 Sk	38 026 941,0	47 134 910,0	9,21	9,03
0,20 Sk	67 183 941,0	97 178 811,0	16,27	18,62
0,10 Sk	71 723 941,0	109 238 953,0	17,37	20,93
Pamätné mince	227 003,0	345 839,0	0,05	0,07
Spolu	412 817 307,5	521 811 494,0	100,00	100,00

Zvýšenie stavu slovenských peňazí v obehu oproti roku 1994 ovplyvnilo predovšetkým vydanie nových bankoviek nominálnych hodnôt 5000 Sk a 200 Sk ako aj čiastočné zvýšenie obeživa v nominálnych hodnotách 20 Sk, 50 Sk a 1000 Sk i napriek súčasnému poklesu stavu obeživa v nominálnych hodnotách 500 Sk a 100 Sk. Zvýšenie stavu obehových mincí sa zaznamenalo vo všetkých hodnotách, najvýraznejšie však v najnižších nomináloch 10 hal. a 20 hal., čím sa nahradil pomerne nízky počet mincí v hodnote 50 hal. v dôsledku dočasného pozastavenia razby tohto nominálu z technických príčin.

Vývoj obeživa v Sk

	Stav		Podiel v %	
	k 31.12.1994	k 31.12.1995	k 31.12.1994	k 31.12.1995
Bankovky	30 632 863 902,5	38 920 767 175,0	97,19	97,31
5000 Sk		7 970 316 250,0		19,93
1000 Sk	21 867 822 750,0	22 377 742 250,0	69,37	55,95
500 Sk	5 691 352 000,0	4 899 948 875,0	18,06	12,25
200 Sk		593 617 700,0		1,48
100 Sk	2 375 659 175,0	2 296 131 400,0	7,54	5,74
50 Sk	405 211 062,5	447 531 125,0	1,29	1,12
20 Sk	292 818 915,0	335 479 575,0	0,93	0,84
Obehové mince	667 905 910,8	794 216 097,5	2,11	1,99
10 Sk	353 108 730,0	430 109 100,0	1,12	1,08
5 Sk	147 529 705,0	158 442 945,0	0,47	0,40
2 Sk	73 116 882,0	87 898 330,0	0,23	0,22
1 Sk	54 527 941,0	63 838 610,0	0,17	0,16
0,50 Sk	19 013 470,5	23 567 455,0	0,06	0,06
0,20 Sk	13 436 788,2	19 435 762,2	0,04	0,05
0,10 Sk	7 172 394,1	10 923 895,3	0,02	0,03
Pamätné mince	221 023 720,0	281 972 085,0	0,70	0,70
Spolu	31 521 793 533,3	39 996 955 357,5	100,00	100,00

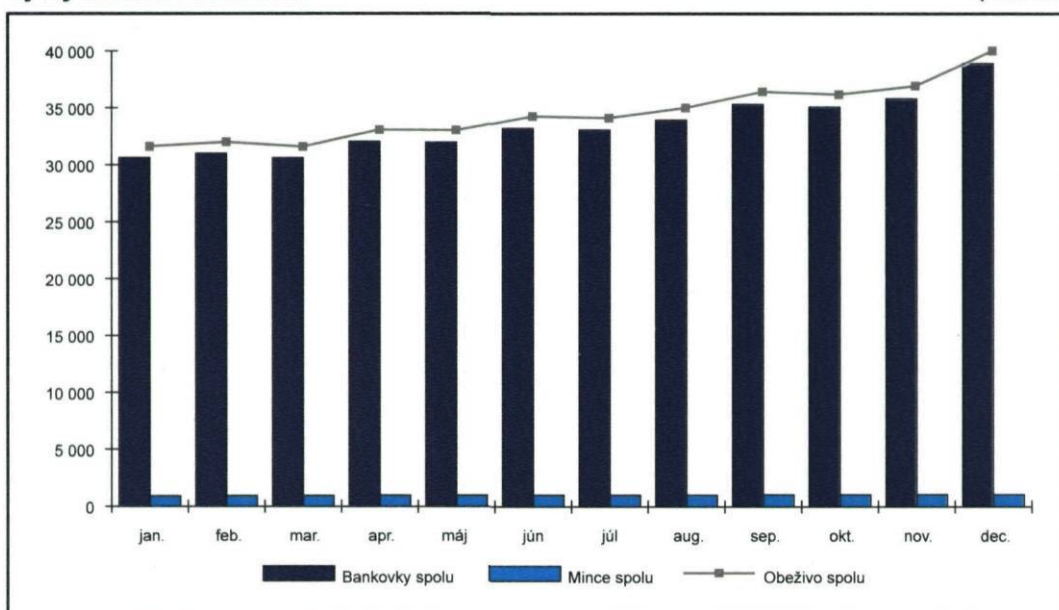
Pri celkovom náraste obeživa sa hodnota bankoviek v obehu zvýšila o 27,06 % a počet kusov o 7,11 %. Hodnota a počet bankoviek v obehu sa zvýšili pri bankovkách 1000 Sk, 50 Sk a 20 Sk, naopak pokles sa zaznamenal pri bankovkách 500 Sk a 100 Sk. Hodnota mincí v obehu vrátane pamätných mincí sa zvýšila o 21,07 % a ich počet v kusoch o 31,02 %. Hodnota a počet mincí v obehu sa zvýšili vo všetkých nominálnych hodnotách. Zvýšil sa tiež podiel pamätných mincí v obehu emisiou piatich nových mincí v roku 1995. Stav emitovaných pamätných mincí NBS bol 345 839 kusov v hodnote 94 306 600 Sk.

1.2. Stav bankoviek a mincí v obehu a ich podiel na celkovom obežive

Najvýraznejšie zastúpenie v obehu mali k 31. decembru 1995 bankovky v nominálnej hodnote 1000 Sk, 100 Sk a 20 Sk, čo svedčí o skutočnosti, že sú najpoužívanejšími bankovkami v obehu. Z mincí boli v obehu najväčšmi zastúpené mince v nominálnej hodnote 20 hal. a 10 hal., ktorých podiel v porovnaní s rokom 1994 vzrástol o 2,3 až 3,5 % a 1 Sk minca, a to aj napriek tomu, že jej podiel sa v porovnaní s rokom 1994 znížil o 0,9 %.

Vývoj obeživa v roku 1995

(mil. SK)

Podiel pamätných mincí na celkovom obežive bol malý a v hotovostnom peňažnom obehu pamätne mince nemali praktický význam.

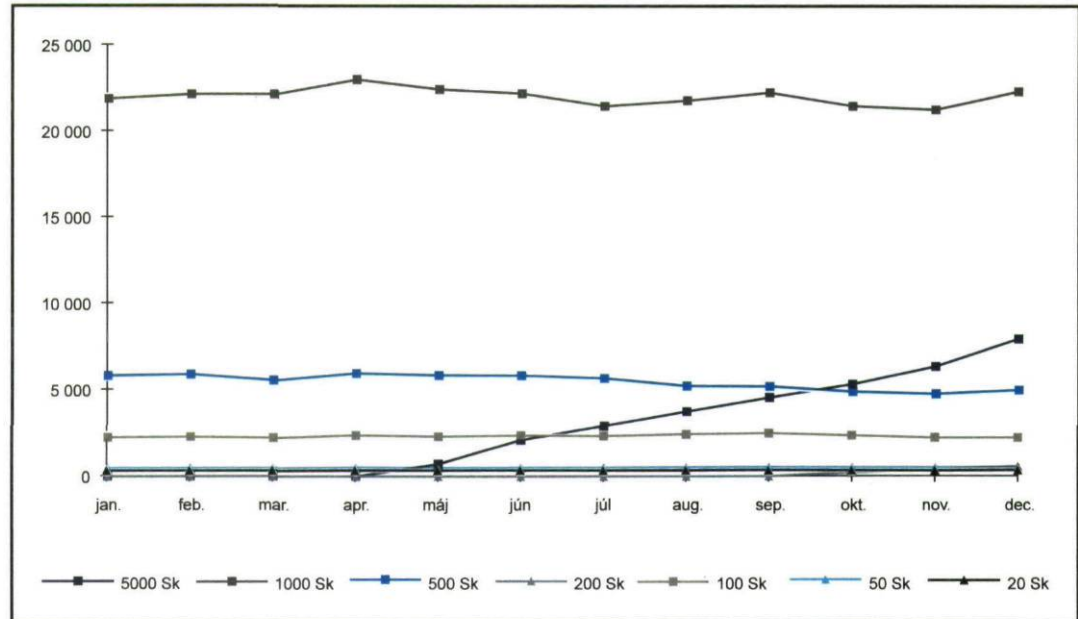
Priemerná nominálna hodnota bankoviek a mincí v obehu

	rok 1994	rok 1995	Rozdiel
platidlo	75,86	76,16	+ 0,30
bankovka	384,10	455,60	+ 71,50
minca	2,01	1,82	-0,19

Rast priemernej nominálnej hodnoty bankoviek v roku 1995 ovplyvnilo najmä vydanie bankoviek nových nominálnych hodnôt 5000 Sk a 200 Sk. Celková priemerná nominálna hodnota slovenských peňazí v obehu vzrástla oproti roku 1994 len nepatrne. Podstatnejší nárast priemernej nominálnej hodnoty bankoviek sa eliminoval váhou prírastku počtu mincí o 31 % s nárastom všetkých nominálov pri znižujúcej sa návratnosti halierových mincí.

Vývoj obeživa v roku 1995 - bankovky

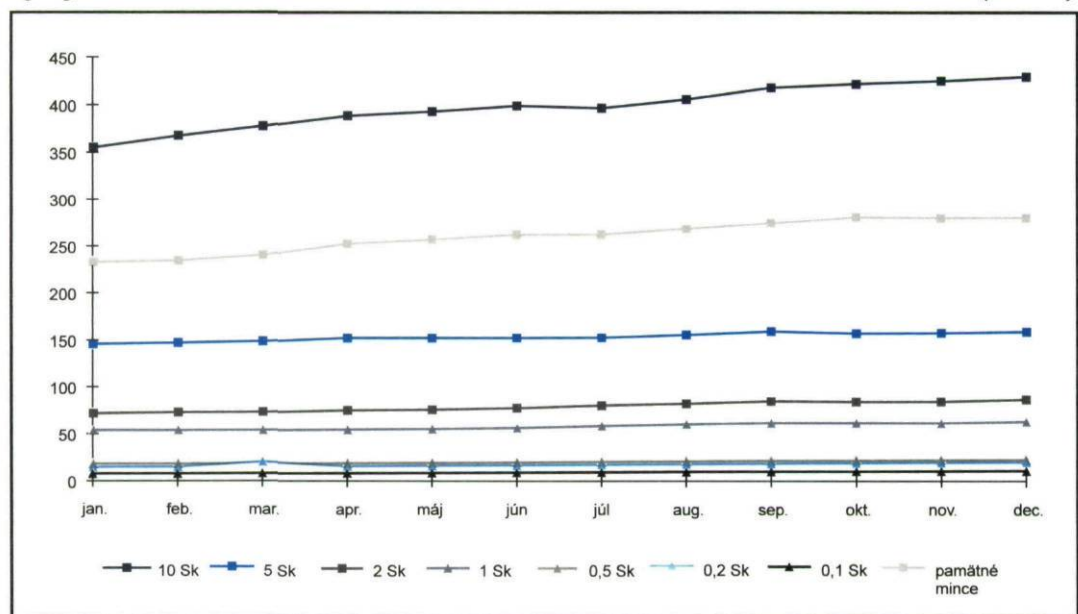
(mil. Sk)

Na 1 obyvateľa SR v roku 1995 pripadlo 15,9 kusov bankoviek v priemernej hodnote 7 247,8 Sk a 81,2 kusov mincí z obyčajných kovov v priemernej hodnote 147,9 Sk. Celková hodnota obeživa predstavovala ku koncu roka v priemere na 1 obyvateľa SR vrátane pamätných mincí hodnotu 7 448,2 Sk, čo bolo o 1 644,1 Sk viac ako v roku 1994.

Vývoj obeživa v roku 1995 - mince

(mil. Sk)

2. VÝSKYT FALZIFIKÁTOV PEŇAZÍ NA ÚZEMÍ SR

2.1. Falzifikáty slovenských korún

V roku 1995 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných a predložených Národnej banke Slovenska na posúdenie 27 kusov falzifikátov slovenských bankoviek v celkovej protihodnote 19 950 Sk.

Počet zadržaných falzifikátov Sk

Rok	1000 Sk	500 Sk	100 Sk	50 Sk	10 Sk	Spolu	Korunová protihodnota
1993	0	0	0	0	0	0	0
1994	3	5	1	2	60	71	6 300
1995	18	3	3	3	0	27	19 950

Poznámka: V rokoch 1993 a 1994 len bankovky novej emisie (nekolikované)

Väčšina falzifikátov bola vyrobená na farebných kopírovacích zariadeniach bez napodobnenia ochranných prvkov a bola zaradená do stupňa nebezpečnosti "4" - menej podarený a "5" - nepodarený, ktoré bez problémov rozpozná aj radový občan. Len 3 kusy falzifikátov mali napodobnené niektoré ochranné prvky a boli zaradené do stupňa nebezpečnosti "3" - podarený.

2.2. Falzifikáty valút

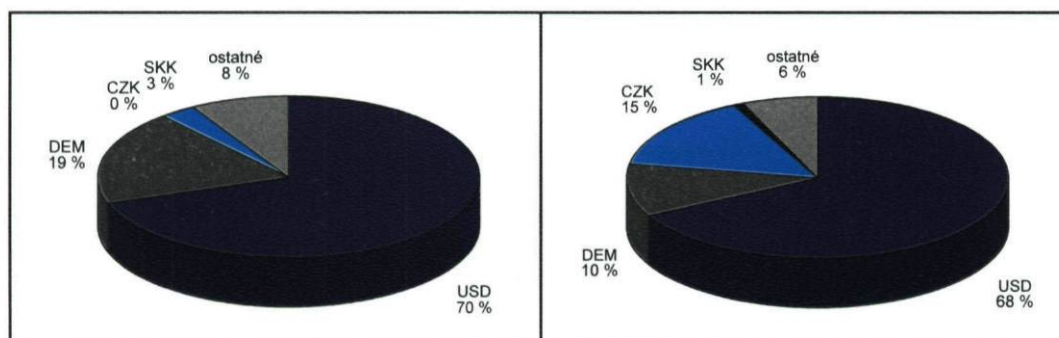
Z falzifikátov valút zadržaných na území Slovenskej republiky v roku 1995 dominovali falzifikáty USD 1 998 kusov, CZK 447 kusov a DEM 311 kusov.

Štruktúra zadržaných falzifikátov

	1994		1995	
	počet (ks)	podiel (%)	počet (ks)	podiel (%)
USD	1709	70	1998	68
DEM	463	19	311	10
CZK	0	0	447	15
SKK	71	3	27	1
ostatné	201	8	185	6

1994

1995

V prípade amerických dolárov a českých korún sa na území Slovenskej republiky v roku 1995 počet zadržaných falzifikátov zvýšil. Naopak falzifikáty ostatných valút zaznamenali oproti predchádzajúcim rokom pokles. Pozitívne možno hodnotiť skutočnosť, že z celkového počtu falzifikátov viac ako 50 % zadržali orgány polície ešte pred ich uvedením do obehu.

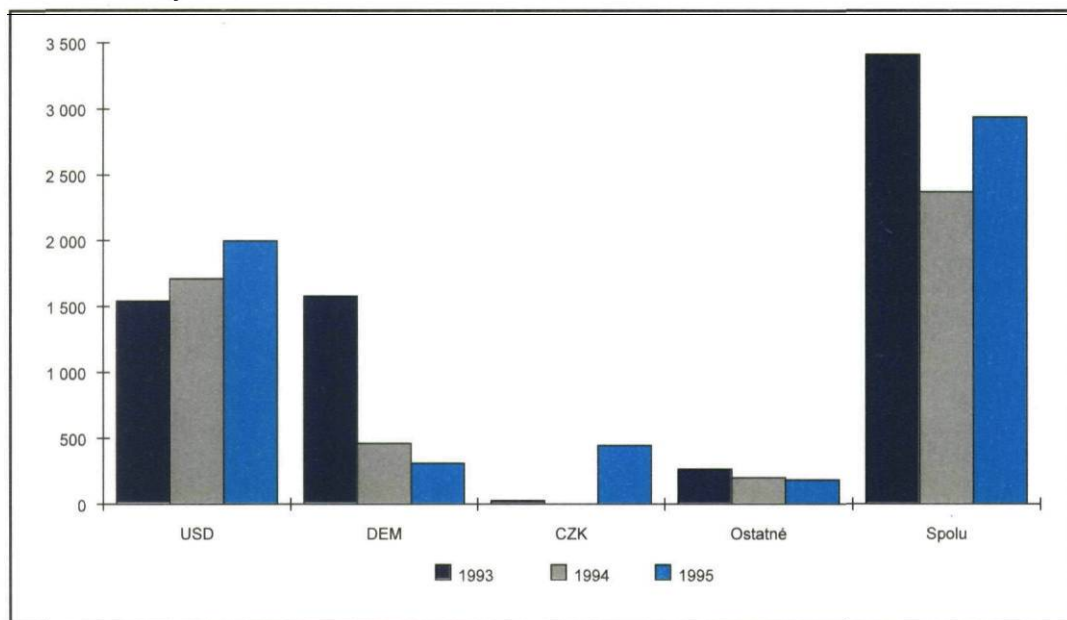
Bankovky amerických dolárov boli až doteraz najmenej chránené pred falšovaním. V súčasnosti falšovatelia dokážu vyrobiť vo veľkom počte veľmi kvalitné

falzifikáty takmer na nerozoznanie od pravých bankoviek a sú schopní ich uvádzať do obehu v značnom rozsahu. Väčšina zadržaných falzifikátov USD je zaradená do stupňa nebezpečnosti "3" - podarený.

Počet zadržaných falzifikátov valút na území SR

Rok	USD	DEM	CZK	Ostatné	Spolu
1993	1 540	1 579	28	266	3 413
1994	1 709	463	0	201	2 373
1995	1 998	311	447	185	2 941

Počet zadržaných falzifikátov valút na území SR

Štruktúra zadržaných falzifikátov USD v roku 1995 podľa stupňa nebezpečnosti

Stupeň nebezpečnosti	1	2	3	4	5	N	Spolu
Počet falzifikátov	95	25	1 857	10	2	9	1 998
Podiel v %	4,7	1,2	93,1	0,5	0,1	0,4	100

Štruktúra zadržaných falzifikátov ostatných valút v roku 1995 podľa stupňa nebezpečnosti

Stupeň nebezpečnosti	1	2	3	4	5	N	Spolu
Počet falzifikátov	0	14	921	1	2	5	943
Podiel v %	0	1,5	97,7	0,1	0,2	0,5	100

2.3. Expertízy poškodených bankoviek

V roku 1995 predložilo Národnej banke Slovenska 74 žiadateľov poškodené bankovky a mince so žiadosťou o vykonanie expertízy a vymernie náhrady. Vo väčšine prípadov bolo poškodenie spôsobené v dôsledku živelných pohrôm, prípadne iných nepredvídateľných udalostí.

Celková nominálna hodnota predložených poškodených bankoviek a mincí bola 1 959 598,60 Sk a náhrada sa vyplatila v celkovej výške 1 926 569,10 Sk, t. j. 98,3 % ich nominálnej hodnoty.

2.4. Spolupráca so zahraničím

V roku 1995 sa pokračovalo vo výmene vzorov bankoviek so zahraničnými emisnými bankami a v budovaní kabinetu platidiel NBS. K 31. decembru 1995 boli odoslané vzory slovenských bankoviek a mincí 171 emisným bankám z celého sveta. NBS má k dispozícii vzory platidiel od 86 emisných bánk.

Ťažiskovou akciou v oblasti spolupráce so zahraničím bol medzinárodný seminár Falšovanie platidiel, ktorý zorganizovala NBS v júni 1995. Na stretnutí, ktoré dalo základ bilaterálnej spolupráci centrálnych bánk európskeho regiónu, sa zúčastnili zástupcovia centrálnych bánk Českej republiky, Maďarska, Poľska, Rakúska, Slovinska, Talianska, Ukrajiny a Slovenska, ako aj predstavitelia policajných orgánov INTERPOL, U. S. Secret Service, Ministerstva vnútra SR, Prezídia policajného zboru SR, Kriministického a expertízneho ústavu PZ SR a Rady vlády SR pre boj s protispoločenskou činnosťou.